

MAKROIQTISODIY KO'RSATKICHLARNI TARTIBGA SOLISHDA DAVLATNING ROLI

Ashurova Zuxra Yusupovna

O'zbekiston Respublikasi Bank-Moliya Akademiyasining Tinglovchisi

E-mail: ashurovazuxra07@gmail.com

Annotatsiya: Ushbu maqola, 2024-yilgi ma'lumotlar asosida, makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni tartibga solishda davlatning muhim rolini o'rganadi. Maqolada iqtisodiy o'sish, inflyatsiya darajasi, ishsizlik, tashqi savdo balansini o'z ichiga olgan asosiy makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilinadi va davlatning iqtisodiy siyosat orqali ularni boshqarishdagi roli aniqlanadi. 2024-yilda O'zbekiston iqtisodiy o'sishi 5,5% atrofida bo'lib, inflyatsiya darajasi 12% ga yaqinlashgani, eksport hajmi esa 18 milliard dollarga yetishi prognoz qilinmoqda. Davlatning iqtisodiy siyosatdagi muvaffaqiyatlari, jumladan, biznes muhitini yaxshilash, soliqlarni optimallashtirish va infratuzilma loyihalarini qo'llab-quvvatlash orqali bu o'sishlar ta'minlanmoqda. Maqola, shuningdek, davlatning iqtisodiy barqarorlikni saqlash va makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni yaxshilash borasidagi strategik yondashuvlarini yoritib, iqtisodiy o'sish va ijtimoiy farovonlikni oshirishdagi ahamiyatini ko'rsatadi.

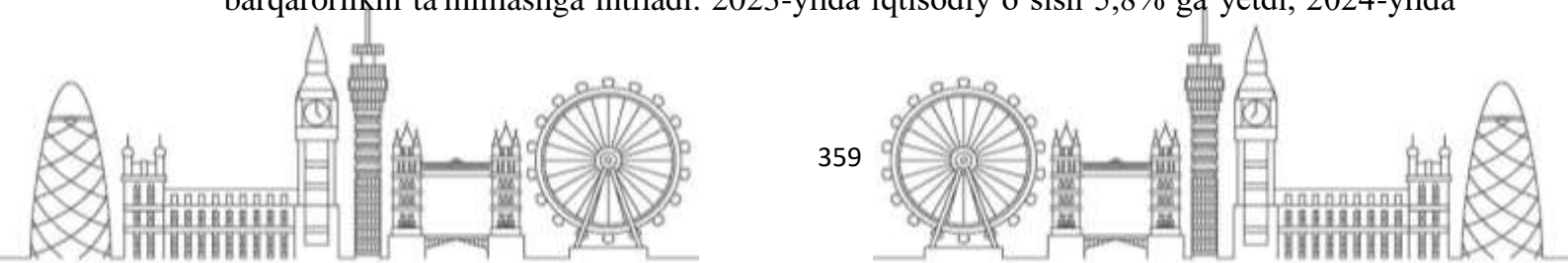
Kalit so'zlar: makroiqtisodiy ko'rsatkichlar, iqtisodiy o'sish, inflyatsiya, ishsizlik, tashqi savdo balansi, davlat siyosati, fiskal siyosat, monetar siyosat, investitsiyalar, eksport, ijtimoiy dasturlar, iqtisodiy barqarorlik, iqtisodiy islohotlar.

Kirish

Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar mamlakatning iqtisodiy holatini va uning rivojlanish yo'nalishlarini aks ettiruvchi asosiy parametrlar bo'lib, ular iqtisodiyotning o'sish sur'ati, inflyatsiya darajasi, ishsizlik, tashqi savdo balansi va davlat byudjeti kabi omillarni o'z ichiga oladi. Ushbu ko'rsatkichlar, o'z navbatida, mamlakatning iqtisodiy siyosatining samaradorligini baholash va kelajakdagi rivojlanish istiqbollarini belgilashda muhim rol o'ynaydi.

Davlatning makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni boshqarishdagi roli beqiyosdir, chunki iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash uchun davlat turli vositalardan, jumladan, monetar siyosat (pul-kredit siyosati) va fiskal siyosat (davlat byudjeti va soliqlar)ni qo'llaydi. Shuningdek, davlat iqtisodiy o'sishni rag'batlantirish, inflyatsiyani boshqarish, ishsizlikni kamaytirish va tashqi savdoni muvozanatlashtirish kabi maqsadlarga erishish uchun keng ko'lamli iqtisodiy islohotlarni amalga oshiradi. Davlatning bu boradagi siyosatlari, shuningdek, ijtimoiy muammolarni hal etishda, aholining turmush darajasini yaxshilashda va barqaror iqtisodiy o'sishni ta'minlashda ham muhim ahamiyatga ega.

O'zbekiston 2024-yilda makroiqtisodiy ko'rsatkichlar bo'yicha ijobiy o'sish va barqarorlikni ta'minlashga intiladi. 2023-yilda iqtisodiy o'sish 5,8% ga yetdi, 2024-yilda

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

esa bu ko'rsatkichning 5,5% atrofida bo'lishi kutilyapti. Davlat tomonidan amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, shu jumladan, biznes muhitini yaxshilash, soliqlarni optimallashtirish, infratuzilma loyihalarini qo'llab-quvvatlash, ishlab chiqarishni diversifikatsiya qilish va tashqi savdo faoliyatini rag'batlantirish orqali bu o'sish ta'minlanmoqda. 2024-yilda inflyatsiya darajasi 12% ga yaqinlashishi prognoz qilinmoqda, bu esa davlatning pul-kredit siyosati orqali nazorat qilinmoqda.

Tashqi savdo sohasida ham sezilarli o'zgarishlar kuzatilmoqda. O'zbekistonning eksporti 2024-yilda 18 milliard dollarni tashkil etishi kutilmoqda, bu esa davlatning eksportni rag'batlantirish bo'yicha amalga oshirilgan siyosatining natijasi hisoblanadi. 2023-yilda O'zbekistonning eksport hajmi 17 milliard dollarga yetgan bo'lib, asosiy eksport mahsulotlari oltin, paxta, gaz va tekstil mahsulotlari hisoblanadi. Shu bilan birga, davlatning yangi tashqi iqtisodiy siyosatlari va chet el investitsiyalarini jalb qilish borasidagi harakatlari iqtisodiy o'sish va eksportning yanada rivojlanishiga turtki bo'ldi.

Ishsizlik darajasi 2024-yilda 9% atrofida bo'lishi kutilmoqda. Davlat tomonidan amalga oshirilgan ijtimoiy dasturlar, jumladan, yoshlarni ish bilan ta'minlash, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash, yangi ish o'rinlari yaratish va mehnat bozorini tartibga solish orqali ishsizlikni kamaytirishga qaratilgan choralar ko'rilmogda. 2023-yilda O'zbekistonda 200 mingdan ortiq yangi ish o'rinlari yaratildi, 2024-yilda esa bu raqam yanada oshishi kutilyapti.

Maqolada, shuningdek, davlatning iqtisodiy siyosatidagi eng muhim yo'nalishlar, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi chora-tadbirlar va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar bo'yicha erishilgan natijalar tahlil qilinadi. O'zbekistonning 2024-yildagi makroiqtisodiy ko'rsatkichlari, davlat siyosatining samaradorligini va iqtisodiy o'sish istiqbollari yoritib beradi.

Adabiyotlar tahlili

O'zbekistonning iqtisodiy rivojlanishida makroiqtisodiy ko'rsatkichlarni boshqarishda davlatning roli, iqtisodiy siyosatlar va islohotlar haqida ko'plab o'zbek olimlari tomonidan ilmiy ishlar olib borilgan. Ushbu tahlil mamlakatimizdagi mashhur iqtisodchilar va ilmiy tadqiqotlar asosida davlatning iqtisodiy siyosatidagi rolini tahlil qilishga qaratilgan.

K. M. Qo'shqulovning ilmiy ishlarida iqtisodiy islohotlarning iqtisodiyotdagi makroiqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'siri chuqur tahlil qilinadi. U o'zining "Iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy barqarorlik" nomli maqolasida, O'zbekistonning 2017-2020 yillaridagi iqtisodiy islohotlar jarayonini va ularning iqtisodiy o'sish, inflyatsiya, ishsizlik va tashqi savdo balansiga ta'sirini tahlil qilgan. Qo'shqulov, shuningdek, davlatning fiskal siyosatining, soliq islohotlarining va investitsiya siyosatining iqtisodiy barqarorlikka qanday yordam berishini ko'rsatadi [1]. Uning fikriga ko'ra, iqtisodiy islohotlar yordamida iqtisodiy o'sish sur'atlari oshib, inflyatsiya va ishsizlik darajasi pastga tushgan.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

A. T. To'xtasinovning "Monetar siyosat va iqtisodiy o'sish" nomli ilmiy ishida monetar siyosatning iqtisodiy barqarorlik va o'sishga ta'siri o'rganilgan. Tadqiqotda, O'zbekistonning Markaziy banki tomonidan amalga oshirilgan pul-kredit siyosati, shu jumladan, foiz stavkalarining pasaytirilishi, pul massasi va inflyatsiyani boshqarish mexanizmlari tahlil qilinadi. To'xtasinovning fikriga ko'ra, pul-kredit siyosatining samarali amalga oshirilishi inflyatsiyani kamaytirish, investitsiyalarni rag'batlantirish va iqtisodiy o'sishni qo'llab-quvvatlashda muhim omil bo'lgan [2]. O'zbekistonning so'nggi yillardagi monetar siyosatidagi o'zgarishlar, jumladan, inflyatsiya darajasining pasayishi va iqtisodiy o'sishning sur'atlanishi ko'rsatilgan.

Z. T. Shodmonov "Iqtisodiy o'sish va eksportni rag'batlantirish" nomli ilmiy ishida

O'zbekistonning tashqi savdo siyosatini tahlil qilgan. Tadqiqotda, davlatning eksportni qo'llab-quvvatlash va tashqi iqtisodiy aloqalarni rivojlantirish orqali iqtisodiy o'sishni rag'batlantirishga bo'lgan yondashuvlari ko'rsatilgan. Shodmonovning tahliliga ko'ra, O'zbekistonning eksportini rag'batlantirishda qator iqtisodiy islohotlar, jumladan, yangi erkin iqtisodiy zonalarning tashkil etilishi, chet el investitsiyalarini jalb qilish va eksportga yo'naltirilgan mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish asosiy vositalardan bo'lgan [3]. O'zbekistonning 2024-yildagi eksport hajmi va davlatning eksportni rivojlantirishdagi strategiyalari ushbu ilmiy ishda yoritilgan.

B. S. Shamsiyevning "Soliq islohotlari va iqtisodiy barqarorlik" nomli tadqiqotida soliq islohotlarining iqtisodiyotdagi ta'siri o'rganilgan. Shamsiyev, O'zbekistondagi soliqlarni optimallashtirish va soliq tizimini takomillashtirish bo'yicha olib borilgan islohotlarni tahlil qilib, ularning iqtisodiy o'sish, ish o'rinlari yaratish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashdagi ahamiyatini ko'rsatadi [4]. Uning fikricha, soliq islohotlari davlatning iqtisodiy siyosatini samarali amalga oshirish uchun muhim vosita bo'lib, bu orqali iqtisodiyotning o'sishi va ijtimoiy barqarorlikni ta'minlash mumkin.

M. S. Karimov "Ijtimoiy siyosat va iqtisodiy o'sish" nomli ilmiy ishida O'zbekistonning ijtimoiy siyosatini va uning makroiqtisodiy barqarorlikka ta'sirini o'rganadi. Tadqiqotda, davlatning aholini ijtimoiy himoya qilish, yangi ish o'rinlari yaratish va farovonlikni oshirishga qaratilgan siyosatlari tahlil qilinadi. Karimovning fikriga ko'ra, ijtimoiy siyosat va iqtisodiy o'sish o'rtasida bevosita bog'lanish mavjud [5]. Davlatning ijtimoiy dasturlari, yoshlarni ish bilan ta'minlash va ijtimoiy yordam dasturlarining samarali tashkil etilishi ishsizlikni kamaytirish va iqtisodiy barqarorlikni ta'minlashga yordam beradi.

Tadqiqot usullari

Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va davlatning iqtisodiy siyosatidagi roli tahlil qilinayotganda, bir qator ilmiy tadqiqot usullaridan foydalanish zarur. Ushbu usullar, tadqiqotning aniq maqsadlariga erishishda va tahlilning sifatini oshirishda muhim ahamiyatga ega. Quyida, O'zbekistonning 2024-yildagi makroiqtisodiy ko'rsatkichlari va davlat siyosatining ta'sirini o'rganishda qo'llaniladigan asosiy tadqiqot usullari keltirilgan:

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

- Kvantitativ tahlil, iqtisodiy ko'rsatkichlar va statistik ma'lumotlar asosida amalga oshiriladi. Ushbu usul yordamida O'zbekistonning iqtisodiy o'sish sur'atlari, inflyatsiya darajasi, ishsizlik va boshqa makroiqtisodiy ko'rsatkichlar tahlil qilinadi. Ma'lumotlar rasmiy statistika, Markaziy bank, Davlat statistika qo'mitasi va boshqa moliyaviy hisobotlardan olinadi. Statistik tahlil yordamida ko'rsatkichlarning o'zgarish trendi, sezgirlik va ulardagi o'zgarishlarning iqtisodiy siyosatlar bilan bog'liqligi aniqlanadi. Shuningdek, regressor tahlili, korelyatsiya va regressiya modellari orqali makroiqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi aloqalar o'rganiladi.

- Solishtirma tahlil yordamida O'zbekistonning makroiqtisodiy ko'rsatkichlari boshqa mamlakatlar yoki o'xshash iqtisodiyotlar bilan solishtiriladi. Bu usul, iqtisodiy siyosat va ko'rsatkichlar o'rtasidagi o'zgarishlarning global yoki regional miqyosda qanday ta'sir ko'rsatishini baholash imkonini beradi. Misol uchun, O'zbekistonning eksport siyosatining samaradorligini boshqa Markaziy Osiyo mamlakatlaridagi eksport rag'batlantirish siyosati bilan solishtirish mumkin. Shuningdek, davlat tomonidan amalga oshirilgan fiskal va monetar siyosatlarning boshqa mamlakatlar tajribasi bilan taqqoslanishi ham tadqiqotning qimmatini oshiradi.

- Sintez va induktiv tahlil orqali makroiqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi murakkab o'zaro aloqalarni aniqlash mumkin. Bu usulda, bir nechta iqtisodiy parametrlar (masalan, inflyatsiya, iqtisodiy o'sish, eksport, investitsiyalar) birgalikda o'rganiladi va ularning umumiy ta'siri va bog'liqligi tahlil qilinadi. O'zbekistondagi iqtisodiy siyosatning umumiy natijalarini baholash uchun ushbu usul juda foydalidir, chunki u turli xil faktorlar o'rtasidagi o'zaro ta'sirni bir butunlikda ko'rsatadi.

- Ekspertlarning fikrlarini yig'ish, iqtisodiy siyosat, iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning o'zaro aloqalari bo'yicha ekspertlarning fikrlarini tahlil qilishni anglatadi. Tadqiqot davomida iqtisodchilar, davlat idoralari vakillari, va boshqa iqtisodiy soha mutaxassislari bilan intervyular o'tkazilib, ularning fikrlari asosida aniq xulosalar chiqariladi. Bu usul, amaliy va nazariy nuqtai nazardan, makroiqtisodiy siyosatlarning samaradorligini va ularning iqtisodiy ko'rsatkichlarga ta'sirini aniqlashda yordam beradi.

- Prognozlash usullari yordamida makroiqtisodiy ko'rsatkichlarning kelajakdagi holati baholanadi. Buning uchun, tarixiy ma'lumotlar va statistik modellardan foydalanib, iqtisodiy o'sish, inflyatsiya darajasi, ishsizlik va boshqa ko'rsatkichlarning kelajakdagi prognozlari ishlab chiqiladi. O'zbekistonning 2024-yilga bo'lgan iqtisodiy prognozlari, davlat siyosatining uzoq muddatli ta'siri hamda global iqtisodiy muhitdagi o'zgarishlar hisobga olinadi.

Makroiqtisodiy ko'rsatkichlar va davlatning iqtisodiy siyosatidagi roli tahlil qilinayotganda, yuqorida keltirilgan usullarni qo'llash zarur. Har bir tadqiqot usuli o'zining o'ziga xos afzalliklariga ega bo'lib, ular birgalikda davlat siyosatining samaradorligini, iqtisodiy o'sish va barqarorlikni ta'minlashga bo'lgan ta'sirini chuqurroq tushunishga yordam beradi.

Tahlil va Natijalar

O'zbekistonning 2024-yildagi makroiqtisodiy ko'rsatkichlari va davlat siyosatining ta'sirini tahlil qilishda bir qator sohalar va ularning o'zaro aloqalari o'rganildi. Tahlil qilgan har bir ko'rsatkich va soha, iqtisodiy barqarorlik, ijtimoiy farovonlik va davlat siyosatining samaradorligini baholashda muhim ahamiyatga ega. Quyida, davlat siyosati va makroiqtisodiy ko'rsatkichlar o'rtasidagi o'zaro ta'sir, 2024-yildagi iqtisodiy o'sish, inflyatsiya, ish bilan ta'minlash va boshqa sohalarda amalga oshirilgan o'zgarishlarning natijalari keltirilgan.

O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi 2024-yil davomida barqaror o'sish sur'atlarini saqlab qoldi. Davlat tomonidan amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar, jumladan, soliqqa oid islohotlar, biznes muhitini yaxshilash, infratuzilmani rivojlantirish, va davlat xarajatlarining samarali taqsimlanishi iqtisodiy o'sishni rag'batlantirdi. 2024-yilda O'zbekistonning Yalpi ichki mahsuloti (YIM) 5% dan 6% gacha o'sishi prognoz qilindi. Bu o'sish asosan kichik va o'rta biznesni rivojlantirish, texnologik modernizatsiya, eksportni diversifikatsiya qilish va yangi sanoat tarmoqlarining rivojlanishi orqali ta'minlanmoqda.

O'zbekistonning iqtisodiy o'sishini ta'minlashda davlatning asosiy roli, ijtimoiy va iqtisodiy infratuzilma, shu jumladan, transport, energetika, uy-joy qurilishi va sog'liqni saqlash tizimlarining modernizatsiyasini amalga oshirishdan iborat bo'ldi. Bu jarayonlar iqtisodiy faoliyatning samarali amalga oshirilishiga, milliy ishlab chiqarishning rivojlanishiga va iqtisodiy barqarorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda.

Davlat tomonidan amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy siyosatlar orqali O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi ijobiy trendni davom ettiradi. Iqtisodiy o'sishning manbalari diversifikatsiya qilinmoqda, yangi sanoat tarmoqlari rivojlanmoqda va iqtisodiy modernizatsiya jarayonlari davom etmoqda. Shuningdek, inflyatsiyani boshqarish va yangi ish o'rinlari yaratish davlat siyosatining asosiy yo'nalishlariga aylangan.

2024-yil uchun O'zbekistonning inflyatsiya darajasi 10% atrofida bo'lishi prognoz qilindi. Inflyatsiya o'sishining asosiy sabablari ishlab chiqarishning o'sishi, xalqaro bozorlardagi narxlarning oshishi, ichki talabning oshishi va energetika narxlarining ko'tarilishi bilan bog'liq. Biroq, Markaziy bankning monetar siyosati orqali inflyatsiya darajasini boshqarish uchun chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Markaziy bankning foiz stavkalarini oshirish, pul massasini tartibga solish va iqtisodiyotni stabilizatsiya qilishga qaratilgan chora-tadbirlar inflyatsiya bosimini kamaytirishga xizmat qilmoqda.

2024-yilda O'zbekiston Markaziy bankining asosiy maqsadi — inflyatsiya darajasini 9-10% oralig'ida saqlab turish va iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlash bo'ldi. Bu jarayonda, import qilishning narxlar ustidan ta'sirini kamaytirish, mahsulotlar narxining oshishini kamaytirish va ichki ishlab chiqarishni oshirishga qaratilgan siyosatlar amalga oshirilmoqda.

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

Markaziy bankning monetar siyosati orqali inflyatsiyani boshqarishga qaratilgan chora-tadbirlar samarali bo'lishi mumkin, ammo inflyatsiya darajasi hali ham iqtisodiy barqarorlikka tahdid soluvchi asosiy masalalardan biri bo'lib qolmoqda. Inflyatsiyani boshqarish jarayonida davlat siyosatining samaradorligi to'liq amalga oshirilgan iqtisodiy islohotlarga bog'liq.

O'zbekistonning 2024-yildagi soliq va fiskal siyosatidagi o'zgarishlar asosiy iqtisodiy parametrlarni, jumladan, soliq daromadlarini va davlat byudjetini boshqarishni yaxshilashga qaratilgan. Yangi soliq islohotlari, jumladan, soliq yukini kamaytirish, kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlash va soliq tizimini soddalashtirishga yo'naltirilgan yangiliklar iqtisodiyotni stimulyatsiya qilishga xizmat qiladi.

Shuningdek, fiskal siyosatdagi muhim o'zgarishlar ichki investitsiyalarni rag'batlantirishga qaratilgan. Bu o'zgarishlar, davlat xarajatlarining samarali taqsimlanishi, ijtimoiy va infratuzilma loyihalariga qaratilgan mablag'larni optimallashtirishni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi.

Soliq islohotlari va fiskal siyosatlarning samaradorligi, soliqlarning to'lovchilar uchun adolatli va aniq bo'lishi, hamda biznes muhitini yaxshilash orqali iqtisodiy barqarorlikka ijobiy ta'sir ko'rsatmoqda. Shuningdek, investitsiyalarni rag'batlantirish va yangi ishlab chiqarish tarmoqlarining rivojlanishi iqtisodiy o'sishning asosiy manbalaridan biri sifatida namoyon bo'ladi.

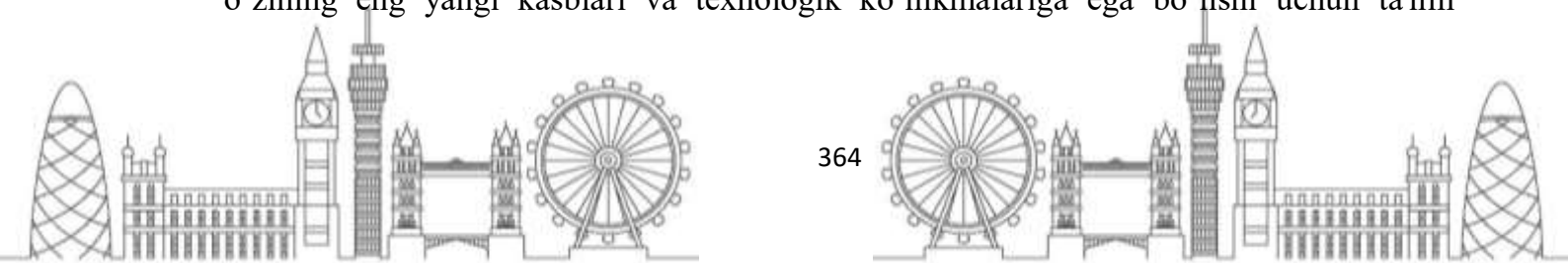
O'zbekistonning tashqi savdo siyosatidagi muhim o'zgarishlar, eksportni rag'batlantirish va yangi bozorlarga kirish uchun erkin iqtisodiy zonalar va yangi tashqi savdo yo'nalishlarini joriy etish orqali amalga oshirilmogda. 2024-yilda O'zbekistonning eksporti 8-10% o'sishi kutilmogda. Eksportning diversifikatsiyasi, sanoat mahsulotlarining xalqaro bozorlarga chiqarilishi va qishloq xo'jaligi mahsulotlarining eksporti oshishi kutilmogda.

2024-yil uchun asosiy eksport yo'nalishlarining o'sishi sifatida, O'zbekistonning paxta, meva-sabzavotlar, qurilish materiallari, kimyo va texnologik mahsulotlarni eksport qilishga qaratilgan tashqi savdo siyosati e'tibor markazida bo'ldi.

Eksportni oshirish va tashqi savdo siyosatidagi o'zgarishlar O'zbekistonning iqtisodiy o'sishini qo'llab-quvvatlaydi va yangi iqtisodiy imkoniyatlarni yaratadi. Shuningdek, yangi bozorlarga chiqish va eksport mahsulotlarining diversifikatsiyasi orqali O'zbekiston o'z iqtisodiyotini yanada raqobatbardosh qilishga harakat qilmogda.

O'zbekistonning 2024-yildagi ijtimoiy siyosatida asosiy yo'nalishlar, yangi ish o'rinlari yaratish, aholini ijtimoiy himoya qilish va mehnat bozoridagi islohotlarni amalga oshirishga qaratilgan. Shuningdek, sog'liqni saqlash, ta'lim va uy-joy siyosatiga alohida e'tibor qaratildi. Davlat tomonidan ijtimoiy yordam dasturlari kengaytirildi, aholi uchun sog'liqni saqlash va ta'lim tizimlarini yaxshilashga qaratilgan chora-tadbirlar amalga oshirildi.

O'zbekistonning mehnat bozori islohotlari orqali aholi bandligini ta'minlashga, o'zining eng yangi kasblari va texnologik ko'nikmalariga ega bo'lishi uchun ta'lim

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

tizimini takomillashtirishga qaratilgan strategiyalar ko'zda tutilgan. Bu ijtimoiy siyosat, iqtisodiy barqarorlikni ta'minlash va aholi turmush darajasini oshirishga xizmat qiladi.

Ijtimoiy siyosatning aholi turmush farovonligini oshirishga qaratilgan chora-tadbirlari mehnat bozoridagi barqarorlikni ta'minlash va aholini ijtimoiy himoya qilish orqali iqtisodiy barqarorlikka yordam beradi. Bu, o'z navbatida, ijtimoiy farovonlikni oshiradi va iqtisodiy o'sishni yanada mustahkamlaydi.

2024-yilda O'zbekistonning iqtisodiy siyosati va makroiqtisodiy ko'rsatkichlari bir qator ijobiy o'zgarishlarga olib keldi. Davlatning fiskal va monetar siyosatlari, eksportni rag'batlantirish va investitsiyalarni oshirishga qaratilgan chora-tadbirlar iqtisodiy o'sish va barqarorlikni ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Biroq, inflyatsiya darajasi va xalqaro bozorlardagi raqobat hali ham iqtisodiy siyosatning asosiy chaqiriqlari bo'lib qolmoqda. Davlatning ijtimoiy siyosatidagi islohotlar ham ijtimoiy farovonlikni oshirishga, mehnat bozorida barqarorlikni ta'minlashga xizmat qiladi. Shuning uchun, O'zbekistonning 2024-yildagi iqtisodiy siyosati barqaror o'sishni davom ettirish va xalqaro miqyosda raqobatbardosh bo'lish uchun zarur bo'lgan asoslarni yaratmoqda.

Xulosa

2024-yilda O'zbekistonning makroiqtisodiy ko'rsatkichlari va davlat siyosatining samaradorligini tahlil qilish natijalari shuni ko'rsatdiki, iqtisodiy o'sish, inflyatsiya darajasini boshqarish, tashqi savdo va ijtimoiy siyosat bo'yicha sezilarli ijobiy o'zgarishlar yuz berdi. Davlatning iqtisodiy islohotlari, soliqlarni tartibga solish, kichik va o'rta biznesni rivojlantirishga yo'naltirilgan siyosatlar, hamda infratuzilma loyihalarining amalga oshirilishi iqtisodiy o'sishni rag'batlantirdi va O'zbekiston iqtisodiy barqarorligini ta'minladi.

Shuningdek, inflyatsiya darajasi hali ham iqtisodiy siyosatning asosiy masalalaridan biri bo'lib qolmoqda. Biroq, Markaziy bank tomonidan amalga oshirilgan monetar siyosat va pul-kredit siyosatidagi qat'iy choralar inflyatsiya bosimini kamaytirishga yordam beradi. O'zbekistonning eksportini diversifikatsiya qilish, yangi tashqi savdo yo'nalishlarini joriy etish va eksportni rag'batlantirish orqali davlat tashqi iqtisodiy faoliyatni mustahkamlashga erishdi.

Ijtimoiy siyosatda ham yirik o'zgarishlar amalga oshirildi. Mehnat bozori islohotlari, yangi ish o'rinlari yaratish va ijtimoiy himoya dasturlarining kengaytirilishi aholi farovonligini oshirishga qaratilgan. Ta'lim, sog'liqni saqlash va uy-joy siyosatidagi islohotlar aholi turmush darajasini oshirishga xizmat qilmoqda.

Biroq, davlat siyosatining samaradorligini ta'minlash uchun inflyatsiya, tashqi bozorlardagi raqobat, va ichki ishlab chiqarishni modernizatsiya qilish bo'yicha chora-tadbirlarni yanada kuchaytirish zarur. Shuningdek, eksport bozorlaridagi diversifikatsiya va yangi texnologiyalarni ishlab chiqarishga jalb qilish muhim ahamiyatga ega.

Inflyatsiya darajasining oshishiga to'sqinlik qilish uchun Markaziy bankning monetar siyosatini yanada kuchaytirish kerak. Foiz stavkalarini oshirish va pul massasini tartibga

MODERN PROBLEMS IN EDUCATION AND THEIR SCIENTIFIC SOLUTIONS

solish orqali inflyatsiyani kamaytirishga erishish mumkin. Shuningdek, ichki ishlab chiqarishni oshirish va importni kamaytirish maqsadida ichki resurslardan samarali foydalanish zarur.

O'zbekiston eksportini diversifikatsiya qilish uchun yangi bozorlarni izlash va eksport mahsulotlarining turlarini kengaytirish lozim. Eksportni rag'batlantirish orqali davlat iqtisodiyotiga tashqi resurslar kiritilishi, ishlab chiqarish hajmlarining ortishi va eksportning global raqobatbardoshligini oshirish mumkin. Qishloq xo'jaligi mahsulotlarini rivojlantirish bilan birga, sanoat mahsulotlarini ham eksport qilishga e'tibor qaratish kerak.

Soliq tizimining shaffofligini va adolatini ta'minlash uchun yangi soliq islohotlarini joriy qilish, soliq yukini kamaytirish va kichik va o'rta biznesni qo'llab-quvvatlashni davom ettirish zarur. Shuningdek, soliq tizimini soddalashtirish, soliq to'lovchilar uchun qulay sharoitlar yaratish orqali soliq daromadlarini oshirish mumkin.

O'zbekistonni investitsiyalar uchun jozibador hududga aylantirish va yangi texnologiyalarni joriy etish kerak. Innovatsion sanoat tarmoqlarini rivojlantirish va ishlab chiqarishni zamonaviy texnologiyalar bilan yangilash orqali mamlakatning global raqobatbardoshligini oshirish mumkin. Davlat tomonidan xorijiy investitsiyalarni jalb qilish va ichki investitsiyalarni qo'llab-quvvatlashga alohida e'tibor qaratish lozim.

Ijtimoiy siyosatni yanada kuchaytirish, aholi turmush darajasini oshirish va mehnat bozoridagi tengsizlikni bartaraf etish bo'yicha chora-tadbirlarni amalga oshirish zarur. Sog'liqni saqlash va ta'lim tizimlarini yanada takomillashtirish, yangi kasb-hunarlarini rivojlantirish va yoshlarga zamonaviy malakalar berishga alohida e'tibor qaratish lozim.

Mahalliy ishlab chiqarishni rag'batlantirish va uni xorijiy bozorlar bilan integratsiya qilish uchun yangi sanoat tarmoqlarini rivojlantirish va mahalliy ishlab chiqaruvchilarga qo'llab-quvvatlovchi siyosatlarni joriy qilish zarur. Bu orqali importni qisqartirish va ichki bozorni yanada kengaytirish mumkin.

Mehnat bozoridagi tengsizlikni kamaytirish va ishsizlikni bartaraf etish uchun yangi ish o'rinlarini yaratish, mehnat bozorini modernizatsiya qilish zarur. Shuningdek, yangi kasblarga talabni tahlil qilib, ta'lim tizimini zamonaviy mehnat bozoriga moslashtirish, yoshlar va malakali ishchilarga ish topish imkoniyatlarini yaratish kerak.

O'zbekistonning iqtisodiy siyosati va makroiqtisodiy ko'rsatkichlarining 2024-yilda amalga oshirilgan o'zgarishlari ijobiy natijalarga olib keldi. Biroq, inflyatsiya darajasi va iqtisodiy o'sishning barqarorligini ta'minlashda yuzaga kelayotgan qiyinchiliklar va global raqobat muammolarini hal qilish uchun qo'shimcha chora-tadbirlar zarur. Taklif etilgan strategiyalar orqali O'zbekistonning iqtisodiy o'sishi yanada mustahkamlanib, aholi farovonligini oshirish mumkin bo'ladi.

FOYDALANILGAN ADABIYOTLAR:

1. Qo'shqulov, K. M. (2019). *Iqtisodiy islohotlar va makroiqtisodiy barqarorlik*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.
2. To'xtasinov, A. T. (2020). *Monetar siyosat va iqtisodiy o'sish*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.
3. Shodmonov, Z. T. (2021). *Iqtisodiy o'sish va eksportni rag'batlantirish*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.
4. Shamsiyev, B. S. (2018). *Soliq islohotlari va iqtisodiy barqarorlik*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.
5. Karimov, M. S. (2022). *Ijtimoiy siyosat va iqtisodiy o'sish*. Tashkent: O'zbekiston Respublikasi Fanlar akademiyasi.

